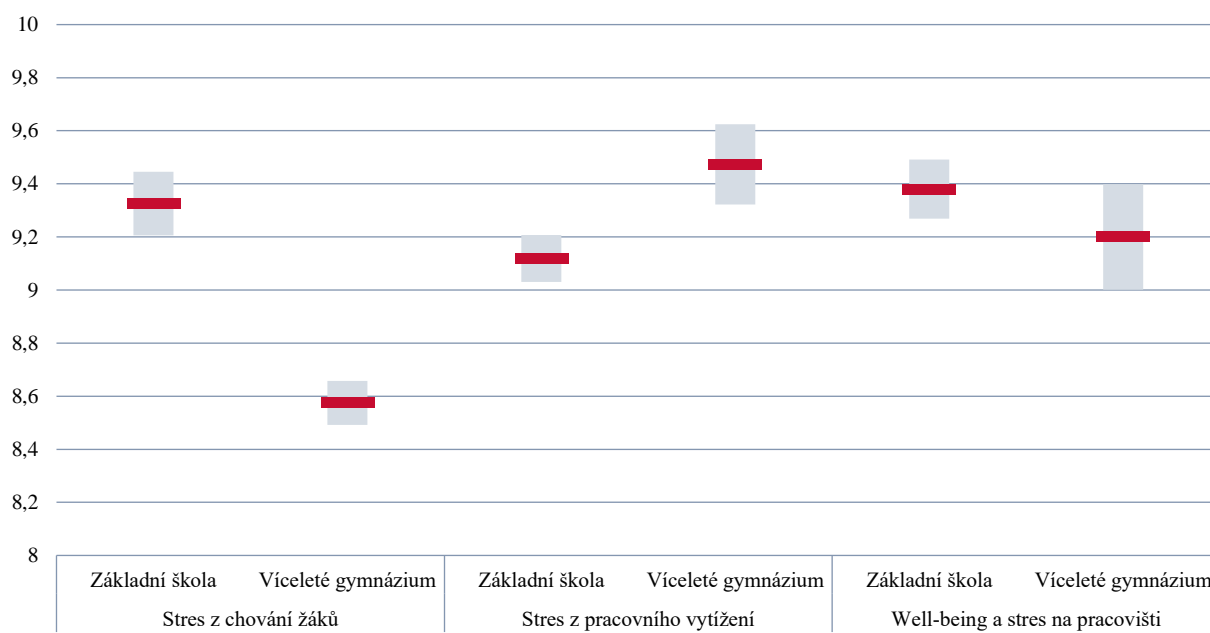

Šetření TALIS 2018 se nicméně zaměřilo i na jiný stres než nejběžnější stres z pracovního vytížení. Sledován je jak stres z vytížení na pracovišti, tak stres plynoucí z chování žáků a obecný stres a duševní pohoda (well-being) učitele na pracovišti.

Graf 24 porovnává průměrné hodnoty indexů zachycujících stres mezi učiteli základních škol a víceletých gymnázií. Z grafu je na první pohled patrné, že zatímco chování žáků za zdroj stresu v práci v průměru ve větší míře považují učitelé základních škol, učitelé víceletých gymnázií se vyznačují vyšší průměrnou hodnotou indexu stresu souvisejícího s množstvím práce. Co se týče posledního indexu zachycujícího celkový stres učitelů a vnímané dopady práce na zdraví, není rozdíl v průměrech statisticky významný. Zjištění by korespondovalo s obecnými předpoklady, kdy na základních školách lze obecně očekávat výraznější výchovné problémy a z toho plynoucí nátlak na psychiku učitele, naopak na víceletých gymnáziích lze očekávat větší tlak na učitele z pohledu množství přípravy na výuku.

GRAF 24 | Průměrné hodnoty indexů měřících stres učitelů podle druhu školy

Zdroj: TALIS 2018

Poznámka: Červená linie značí průměrnou hodnotu, šedé pruhy 95% konfidenční interval.

Zajímavý obrázek poskytuje graf 25 sledující míru různých druhů stresu mezi učiteli dle délky jejich profesní zkušenosti. Nejvýraznější výkyv vidíme u začínajících učitelů v případě stresu z chování žáků. Je pravděpodobné, že pro začínající učitele je chování žáků v některých školách (dle grafu 24 výše zejména v základních školách) šokujícím momentem. S přibývajícím léty praxe buď učitelé získávají silnější odolnost proti stresu, nebo začnou využívat metody selektivní ignorace, průměrná hodnota stresu z chování žáků prudce opadne u učitelů s 6 a více lety praxe. Stres z pracovního vytížení se statisticky významně neliší mezi začínajícími a zkušenějšími učiteli, byť lze zaznamenat mírně vyšší průměrnou hodnotu stresu u zkušenějších učitelů. Tato hodnota je nicméně spíše podmíněna druhem školy a prostředím. Opačný trend než v případě stresu z chování žáků můžeme pozorovat v případě well-being a stresu na pracovišti. Přestože rozdíl mezi začínajícími a zkušenějšími učiteli není statisticky významný, je možné, že u učitelů s delší praxí, kteří již dokážou odolávat krátkému intenzivnímu stresu z chování žáků, se začíná kumulovat dlouhodobý celkový stres plynoucí z pracovního prostředí. K potvrzení zjištění a vyvození validních závěrů by nicméně bylo potřeba dalšího výzkumu.

Indexy stresu byly sledovány i pohledem na míru aprobovanosti výuky učitelů, kdy panoval předpoklad, že učitelé učící méně aprobovaně budou mít větší problémy se zvládnutím některých stresových situací v prostředí škol. Tento předpoklad se nicméně nepotvrdil. Neexistují statisticky významné rozdíly mezi učiteli co do zvládnutí stresových situací dle míry aprobovanosti jejich výuky. Jediný index, kde lze zaznamenat určitý trend dat, jak ukazuje graf 26, je celkový index well-beingu a stresu na pracovišti, kde učitelé s částečně aprobovanou a neaprobovanou výukou udávali mírně vyšší průměrnou hodnotu dlouhodobého stresu. Ani zde ovšem nejsou rozdíly statisticky významné a věcnost trendu dat by musela být ověřena dalšími výzkumy.